

NA STARÉ KOLENÁ

diplomová práce

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ

BRNO UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

FAKULTA ARCHITEKTURY

FACULTY OF ARCHITECTURE

ÚSTAV PROSTOROVÉ TVORBY

DEPARTMENT OF SPATIAL DESIGN

DOMOV PRO SENIORY V POPRADĚ

HOME FOR ELDERLY IN POPRAD

DIPLOMOVÁ PRÁCE

MASTER'S THESIS

AUTOR PRÁCE

AUTHOR

Bc. Táňa Göczeová

VEDOUCÍ PRÁCE

SUPERVISOR

Ing. arch. Petra Žalmanová, Ph.D.

BRNO 2025

Zadání diplomové práce

Číslo práce: FA-DIP0034/2024
Ústav: Ústav prostorové tvorby
Studentka: **Bc. Táňa Göczeová**
Studijní program: Architektura a urbanismus
Studijní obor: bez specializace
Vedoucí práce: **Ing. arch. Petra Žalmanová, Ph.D.**
Akademický rok: 2024/25

Název diplomové práce:

Domov pro seniory v Popradě

Zadání diplomové práce:

Předmětem diplomové práce je návrh domova pro seniory v Popradě. Domov bude umístěn v atraktivním prostředí u řeky, kde se v současnosti nacházejí staré garáže, které do budoucna neodpovídají potenciálu dané lokality a plánovanému rozvoji této části města.

Rozsah grafických prací:

Jedná se o práci zvláštní povahy, studentka vypracuje architektonicko–urbanistickou studii Domova pro seniory ve městě Poprad. Cílem práce je vytvořit kvalitní architektonický návrh areálu, který zohlední potřeby seniorů a citlivě zapadne do urbanistické struktury města.

KLÍČOVÁ SLOVA

Domov pre seniorov, Poprad, nábrežie, príroda, sociální služby

CHARAKTERISTIKA PROBLEMATIKY ÚKOLU

Osnova diplomové práce

Teoretická východiska:

- analýzy místa,
- závěry podstatné pro formování návrhu,
- koncept.

Podrobná dokumentace

– situace 1:500 – 1:10000

– půdorysy, řezy, pohledy 1:50 – 1:200

– konstrukční detaily 1:5–1:50

– perspektivy, axonometrie

– průvodní zpráva

– fyzický model

Seznam literatury:

NEUFERT, Ernst a NEUFERT, Peter, 1995. Navrhování staveb: Podklady, normy, předpisy o zřizování, stavbě, tvorbě, nárocích na prostor, na prostorové vztahy, tvoření rozměrů budov, místností, zařízení, přístrojů z hlediska člověka jako měřítko a cíle. 33. zcela nově přeprac. vyd. Praha: Consultinvest. ISBN 80-901-4864-6.

FILIPIOVÁ Daniela, 2002. Projektujeme bez bariér. Praha: MPSV. ISBN 80-865-5218-7.

ŠESTÁKOVÁ Irena, LUPAČ Pavel, 2010. Budovy bez bariér. Návrhy a realizace.

Grada Publishing, a.s. ISBN 978-80-247-3225-1

Termín zadání diplomové práce: 3.2.2025

Termín odevzdání diplomové práce: 5.5.2025

Diplomová práce se odevzdává v rozsahu stanoveném vedoucím práce; současně se odevzdává 1 výstavní panel formátu B1 a diplomová práce v elektronické podobě.

Bc. Táňa Göczeová
student(ka)

Ing. arch. Petra Žalmanová,
Ph.D.
vedoucí práce

doc. Ing. arch. Jiří Palacký, Ph.D.
vedoucí ústavu

V Brně dne 3.2.2025

Ing. arch. Radek Suchánek,
Ph.D.
děkan

čestné prehlásenie

Prehlasujem, že som predloženú diplomovú
prácu vypracovala samostatne.

Autor: Bc. Táňa Góczeová

Vedúci práce: Ing. arch. Jiří Marek,
Ing. arch. Petra Žalmanová, PhD.

FA VUT v Brně | 2025

pod'akovanie

Chcela by som sa poďakovať pani architektke Petre Žalmanovej a pánovi architektovi Jiřímu Markovi za cenné rady a odborné vedenie projektu. Ďakujem aj svojim rodičom za ich neustálu podporu počas celého štúdia. A v neposlednom rade ďakujem môjmu priateľovi a všetkým ďalším, čo so mnou o tejto téme diskutovali.

anotácia

Diplomová práca sa venuje otázke dôstojného starnutia a hľadá nové možnosti, ako môže bývanie pre seniorov reagovať na ich meniace sa potreby. Skúma, ako môže architektúra prispieť k vytvoreniu prostredia, ktoré seniorom poskytne nielen potrebnú starostlivosť, ale najmä pocit bezpečia, nezávislosti a domova.

Projekt nadväzuje na preddiplomovú prácu, ktorá sa zameriavala na typológiu sociálnych zariadení a analýzu reálnych skúseností seniorov v rôznych formách bývania.

Za miesto návrhu bolo zvolené zanedbané územie pri rieke v Poprade, ktoré v sebe skrýva nevyužitý potenciál. Cieľom práce je architektonický návrh, ktorý zohľadňuje fyzické aj psychické potreby seniorov a je plnohodnotným prostredím pre život v starobe.

klúčové slová

domov pre seniorov, Poprad, nábrežie, starnutie, komunita

annotation

The thesis addresses the issue of ageing with dignity and seeks new ways in which housing for the elderly can respond to their changing needs. It explores how architecture can be used to create an environment that not only provides seniors with the care they need, but more importantly provides a sense of security, independence and home.

The project builds on a pre-diploma project that focused on a typology of social facilities and the analysis of the real experiences of seniors in different forms of housing.

The chosen site is a neglected area by the river in Poprad, which holds untapped potential. The aim of the work is an architectural design that takes into account the physical and psychological needs of the elderly and is a fulfilling environment for life in old age.

keywords

home for the elderly, Poprad, waterfront, aging, community

sprievodná správa

Urbanistické riešenie

Pri návrhu funkčného usporiadania územia som sa snažila vytvoriť prostredie, ktoré je dobre prepojené so zvyškom sídliska, no zároveň ponúka seniorom pokojné a bezpečné bývanie.

Občianska vybavenosť sa nachádza v severnej časti areálu a obsahuje základné služby ako potraviny, lekáreň a kaviareň. Tieto prevádzky sú ľahko dostupné nielen pre klientov domova, ale aj pre širokú verejnosť zo sídliska.

Materská škola je umiestnená vo východnej časti, oproti existujúcej strednej škole, a medzi ňou a bývaním pre seniorov vzniká park - neutrálny priestor, ktorý môže podporiť medzigeneračné kontakty a spontánne stretnutia detí so seniormi.

Bývanie pre seniorov - domov dôchodcov a 2 bytové domy - je situované v pokojnejšej južnej časti pozemku, ďalej od hlavnej komunikácie a rušnejších funkcií. Budovy sú usporiadané okolo spoločného vnútorného medzipriestoru - pobytovej záhrady. Tá slúži ako miesto pre oddych, spoločenské aktivity a denné prechádzky. Cez záhradu vedie betónový chodník, ktorý vytvára uzavretý okruh na prechádzky, vhodné aj pre klientov na lôžku či s obmedzenou mobilitou. V záhrade sa nachádzajú vyvýšené záhony, ktoré ponúkajú možnosť jednoduchého pestovania aj pre seniorov so zníženou pohyblivosťou. Celý priestor je doplnený o lavičky, tienené miesta

a terasu prepojenú s jedálňou, ktorá rozširuje vnútorný priestor smerom do exteriéru a vytvára miesto pre letné stolovanie alebo komunitné stretnutia.

Na západnej strane areálu, smerom k industriálnej časti sídliska, sa nachádza druhá, voľnejšie poňatá prírodná záhrada. Jej úlohou je najmä vytvoriť bariéru medzi pokojnou obytovou zónou a rušnejším okolím. Táto záhrada bude mať neformálny charakter, s ovocnými stromami, lúčnym porastom a klukatými prírodnými chodníkmi, ktoré môžu slúžiť na pokojné prechádzky v tichom prostredí. Zároveň vytvára biologicky hodnotný priestor, ktorý podporí lokálnu biodiverzitu a mikroklimu.

Návrh nadväzuje na plánovanú revitalizáciu nábrežia rieky a prepája sa s projektom Nové nábrežie, čím zabezpečuje plynulé zapojenie územia do širšieho urbanistického konceptu a prispieva k celkovej regenerácii tejto časti mesta.

Architektonické riešenie

Architektúra domova pozostáva z troch hmôt, ktoré sú osadené okolo centrálnej pobytovej záhrady. Domy sú natočené tak, aby reagovali na tok rieky a zároveň zabezpečili dostatočné presvetlenie všetkých izieb a bytov.

Fasády sú obložené červeným smrekom, lokálnym drevom s teplým odtieňom, ktoré časom prirodzene patinuje a pôsobí nenásilne

v kontexte sídliska. Betón sa objavuje v konštrukcii stropov a v interiéri, kde kontrastuje s teplejšími materiálmi.

Dôležitú úlohu zohráva prirodzené svetlo, ktoré cez veľkoformátové okná preniká do interiéru a prepája ho so záhradou či átriom.

Prevádzkové riešenie

Domov pre seniorov má jasne definovanú prevádzkovú štruktúru. Prízemie má verejný charakter a nachádzajú sa tu vstupné priestory s recepciou, kancelárie, jedáleň a rôzne doplnkové služby. Druhé poschodie je určené pre mobilných klientov, zatiaľ čo najvyššie podlažie je prispôbené potrebám imobilných klientov - zohľadňuje vyššiu mieru starostlivosti aj špeciálne priestorové požiadavky. V suteréne sa nachádzajú technické miestnosti a sklady.

Bytové domy sú navrhnuté ako plne bezbariérové a ponúkajú samostatné bývanie s možnosťou individuálnej opatrovateľskej podpory. Na prízemí každého domu sa nachádza zázemie pre tím štyroch opatrovateľiek, ktoré sú k dispozícii obyvateľom a pomáhajú im pri každodenných činnostiach, ako sú hygiena, stravovanie či pohyb.

Táto časť areálu s bývaním pre seniorov je prístupná len pre seniorov, personál a návštevy, čím sa zabezpečuje ich bezpečie a súkromie.

Služby

V rámci domova pre seniorov bude pôsobiť všeobecný lekár, ktorý sa venuje nielen interným klientom zariadenia, ale ordinovať bude aj pre seniorov z okolitých bytových domov. Lekárska ambulancia bude zázemím aj pre špecialistov, ktorí sa tu budú podľa potreby pravidelne striedať.

Súčasťou zariadenia bude tiež fyzioterapeutická miestnosť, ktorá bude využívaná klientmi domova aj obyvateľmi bytových domov. Rovnako bude fungovať služba kaderníka a pedikéra, ktorí sa budú v salóne striedať.

Zdravotnú starostlivosť v domove zabezpečuje hlavná sestra a striedajúce sa tímy zložené z dvoch staničných sestier a štyroch opatrovateľiek. Každé z dvoch poschodí má vlastné stanovisko - druhé podlažie pre mobilných klientov a tretie podlažie pre imobilných. Na každom poschodí pracuje počas zmeny jedna sestra a dve opatrovateľky.

V bytových domoch bude k dispozícii tím opatrovateľiek, ktoré zabezpečia pomoc pri každodenných činnostiach obyvateľov.

Konštrukčné riešenie

Všetky tri navrhované objekty - domov pre seniorov a dva bytové domy - sú navrhnuté ako murované stavby so železobetónovými stropnými doskami.

Zvislé nosné konštrukcie tvoria murované steny z vápenno-pieskových tvárnic. Vodorovné nosné konštrukcie sú riešené ako monolitické železobetónové dosky. V mieste schodísk sú navrhnuté monolitické železobetónové schodiskové ramená.

Základy sú navrhnuté ako pásové betónové základy pod všetkými nosnými stenami, prispôbené geologickým podmienkam lokality.

Strechy sú ploché vegetačné, extenzívneho typu.

bilancia

Počet klientov domova	36
Počet zamestnancov	
zmena	25
celkom	46
Počet bytov	
1kk	10
2kk	20
celkom	30
Zastavaná plocha	
domov	1480 m ²
bytový dom	486 m ²
Hrubá podlažná plocha	
domov	5141 m ²
bytový dom	1884 m ²
Počet parkovacích miest	
garáž	76
terén	26
Z toho bezbariérových	8

obsah

I.	koncept	18
II.	miesto	30
III.	domov pre seniorov	56
IV.	bytové domy	90

I.
koncept

domov

Slovo domov v sebe nesie viac než len strechu nad hlavou. Znamená pocit bezpečia, známosti, intimity. Mnohé zariadenia pre seniorov dnes fungujú ako inštitúcie - s dlhými chodbami, rovnakými izbami a prísnyim režimom.

Takéto neosobné, chladné a uniformné priestory v ľuďoch prirodzene vzbudzujú strach. Seniori si ich spájajú s izoláciou a stratou dôstojnosti a samostatnosti. Mnohí sa preto presťahovaniu do domova vyhýbajú čo najdlhšie, aj keď už sami nezvládajú starostlivosť o seba. Výsledkom môže byť rapidne zhoršenie zdravotného stavu, úrazy, hospitalizácie alebo dokonca smrť v osamotení.

Preto je dôležité, aby prostredie, do ktorého sa človek v neskoršom veku sťahuje, nebolo inštitúciou, ale domovom. Priestorom, kde sa senior môže cítiť slobodne, dôstojne a individuálne. Architektúra by mala podporovať osobnú identitu - v mierke, v možnosti výberu, v rozmanitosti priestorov aj v detailoch, ktoré pripomínajú bežné bývanie.

„Ja som videla len tú zdravotnú stránku vo väčšine prípadov. Takže tá je pre nich veľmi podstatná, lebo, prakticky, aj keď sa medzi sebou dôchodcovia rozprávajú a to nielen v domove dôchodcov, ale aj na ulici, hocikde, vždy sa baví o zdraví. Takže, keď je zdravotná pohoda, je, myslím si, že aj psychická pohoda.“

Naozaj, keby tí ľudia mali žiť sami doma izolovaní, napríklad, ak zomrie partner a majú rodinu ďaleko a sú sami, tak určite nevydržia doma tak dlho, ako keď žijú v spoločenstve v domove dôchodcov. Videla som to na pár ľuďoch, mám to otestované, že sa im aj zdravotný stav zlepšil aj prežívanie je určite dlhšie.“

Rozhovor s dochádzajúcou lekárkou v rámci preddiplomového projektu

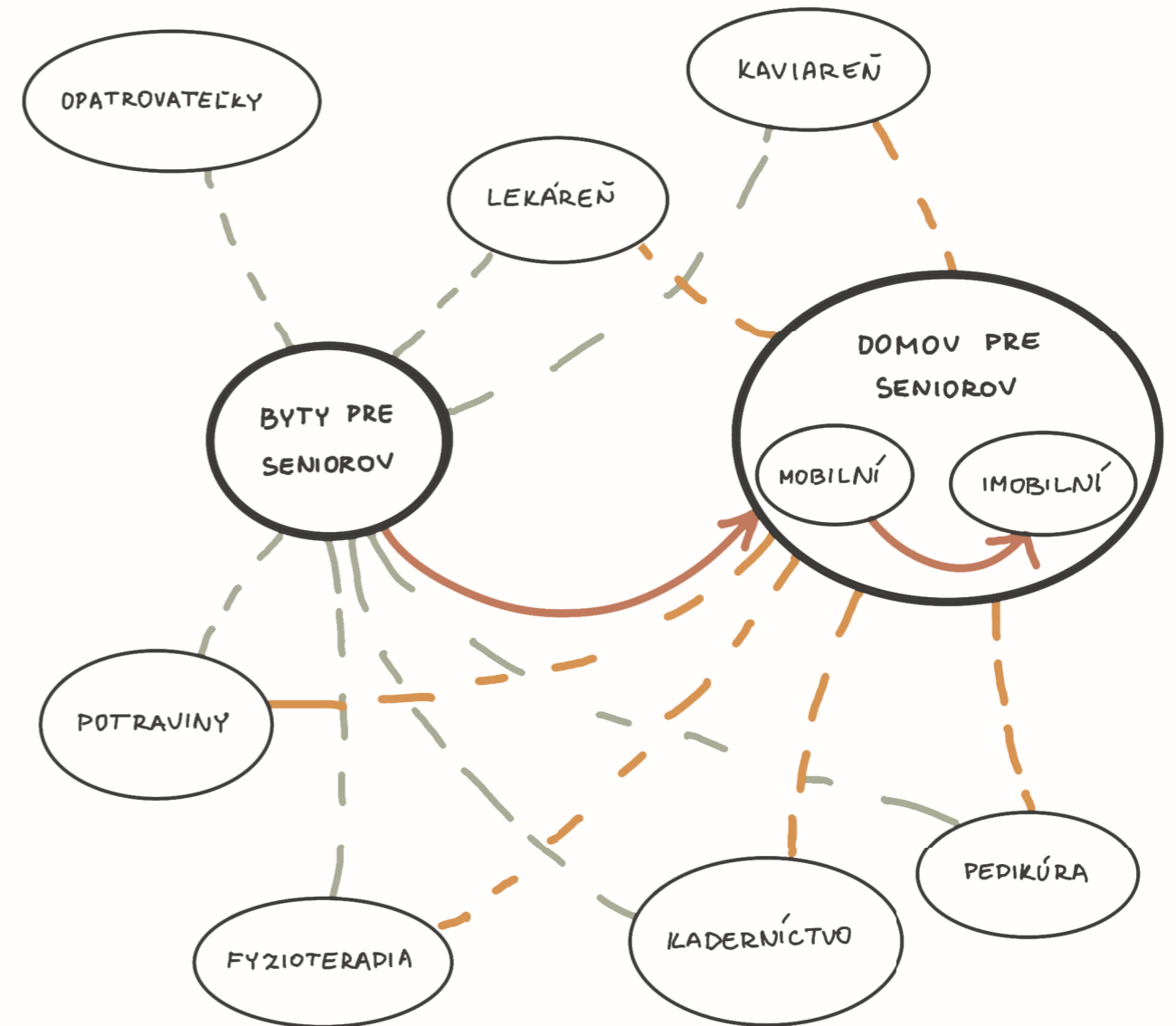
samostatnosť

Starnutie neznamená to isté pre každého. Niektorí je vo vyššom veku stále aktívny a sebestačný, iní potrebujú občasnú pomoc a niektorí ďalší už potrebujú nepretržitú starostlivosť. Práve preto by mal byť domov pre seniorov variabilný. Nie jednotný, ale rozvrstvený podľa potrieb a samostatnosti jeho obyvateľov.

V návrhu pracujem s myšlienkou plynulého prechodu medzi rôznymi typmi bývania - od samostatných bytových jednotiek až po izby v časti so zvýšenou opaterou. Všetko však v rámci jedného areálu. Ak sa teda zdravotný stav človeka časom zmení, nemusí opúšťať známe prostredie, kontakty ani každodenné rutiny.

Dôležitým aspektom samostatnosti je aj dostupnosť služieb. Preto je súčasťou areálu obchod, lekáreň, kaviareň, kaderníctvo, pedikúra, ambulancie či služby opatrovateľov. Seniori tak nemusia riešiť logistiku presunov alebo zložité objednávanie sa, všetko majú „za rohom“.

Zmyslom takéhoto riešenia je podporiť nezávislosť tam, kde je ešte možná. Uľahčiť každodenné fungovanie bez toho, aby sa senior cítil ako pacient. Čím dlhšie si človek zachová pocit kontroly nad svojim životom, tým lepšie pre jeho psychické aj fyzické zdravie.

komunita a súkromie

Starší ľudia často čelia dvom protichodným potrebám - túžbe po súkromí a tichu, a zároveň potrebe kontaktu s druhými. Mnohí seniori uprednostňujú byť na izbe sami, chcú mať svoj pokoj, rytmus dňa a priestor, kde si môžu oddýchnuť alebo sa venovať svojim rituálom. Tento pocit autonómie a bezpečia je nesmierne dôležitý a mal by im byť dopriaty.

Zároveň však vieme, že sociálne väzby sú jedným z najsilnejších ochranných faktorov vo vyššom veku. Samota zvyšuje riziko depresie, zhoršuje pamäť aj fyzickú kondíciu. Nejde však o to seniorov do niečoho nútiť, kľúčom je ponúknuť im možnosti kontaktu nenásilne a prirodzene.

Preto návrh pracuje s rozmanitými priestormi, kde môže ku kontaktu dochádzať spontánne. Keď senior opustí izbu, natrafí na menšie posedenia, spoločenské miestnosti či átrium. Keď vyjde von, prejde cez komunitnú záhradu, kde si môže pestovať bylinky, stretávať sa pri lavičkách alebo len pozorovať život okolo. Niektoré interakcie vzniknú neplánovane, iné môžu byť podporené organizovanými aktivitami, no výber je vždy na samotnom človeku.

Zvláštne miesto v tomto komunitnom tkaníve majú deti. Prepojenie so škôlkou vytvára priestor pre medzigeneračné kontakty, ktoré majú pre seniorov výnimočný význam. Prítomnosť detí prináša do života radosť, pohyb, smiech a zároveň pocit zmysluplnosti, keď môžu deťom niečo odovzdať, poradiť alebo sa len stíšiť a pozorovať detský svet.

materialita

Pri návrhu som sa rozhodla pracovať s materiálmi a prvkami, ktoré vytvárajú príjemnú atmosféru, sú trvácne a pôsobia prirodzene. Dôležité pre mňa bolo, aby sa budova nestala anonymnou inštitúciou, ale miestom, kde sa ľudia cítia dobre a bezpečne.

Ako hlavný obkladový materiál som zvolila červený smrek. Je to lokálne dostupné drevo, ktoré má prirodzene teplý farebný odtieň a časom krásne patinuje. Jeho odolnosť voči poveternostným vplyvom a vhodnosť na fasádne obklady z neho robia ideálnu voľbu.

Betón je použitý ako konštrukčný materiál stropných dosiek, no jeho estetika sa prenáša aj do interiéru, kde vytvára kontrast s teplejšími povrchmi a prvkami.

Dôležitou súčasťou návrhu sú veľkoformátové okná, ktoré prepájajú interiér s exteriérom a zabezpečujú dostatok prirodzeného svetla. Svetlo má zásadný vplyv na psychickú pohodu, orientáciu v priestore a celkový pocit komfortu, čo je pre seniorov obzvlášť dôležité. Otvorené výhľady do záhrady či do átria zároveň zvyšujú vizuálny kontakt s okolím a redukujú pocit izolácie.

Veľký dôraz kladiem aj na zeleň, ktorá je prítomná nielen v exteriéri, ale preniká aj do interiéru formou átria. Zeleň pôsobí upokojujúco, zlepšuje kvalitu vzduchu a podporuje aktívny kontakt s prírodou, ktorý má pozitívne účinky na zdravie a duševnú rovnováhu.

kapacita

Zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách stanovuje, že zariadenia pre seniorov môžu mať v jednej budove maximálne 40 miest. Táto legislatívna úprava je základným nástrojom deinštitucionalizácie sociálnych služieb, ktorá kladie dôraz na menšie, komunitné zariadenia. Obmedzenie kapacity podporuje individuálny prístup ku klientom, priateľskú atmosféru a kvalitnejšie poskytovanie starostlivosti. Navyše, menšie zariadenia lepšie reagujú na potrebu seniorov zachovať sociálne kontakty a podporujú ich integráciu do komunity.

Pri navrhovaní svojho projektu plánujem rešpektovať toto obmedzenie, aby bolo zariadenie v súlade so súčasnými legislatívnymi požiadavkami.

Z. z. o sociálnych službách: Zariadenie pre seniorov, 2008. In: <https://www.slov-lex.sk/ezbierky/pravne-predpisy/SK/ZZ/2008/448/#paragraf-35>.

Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2021-2030, 2021. Online. Bratislava. Dostupné z: <https://www.employment.gov.sk/files/slovensky/rodina-socialna-pomoc/socialne-sluzby/nprss-fin.pdf>. [cit. 2024-12-19].

< 40 miest

individuálny prístup
domáca atmosféra
lepšia integrácia
vyššia spokojnosť klientov
flexibilita
podpora od štátu

vyššie náklady na klienta

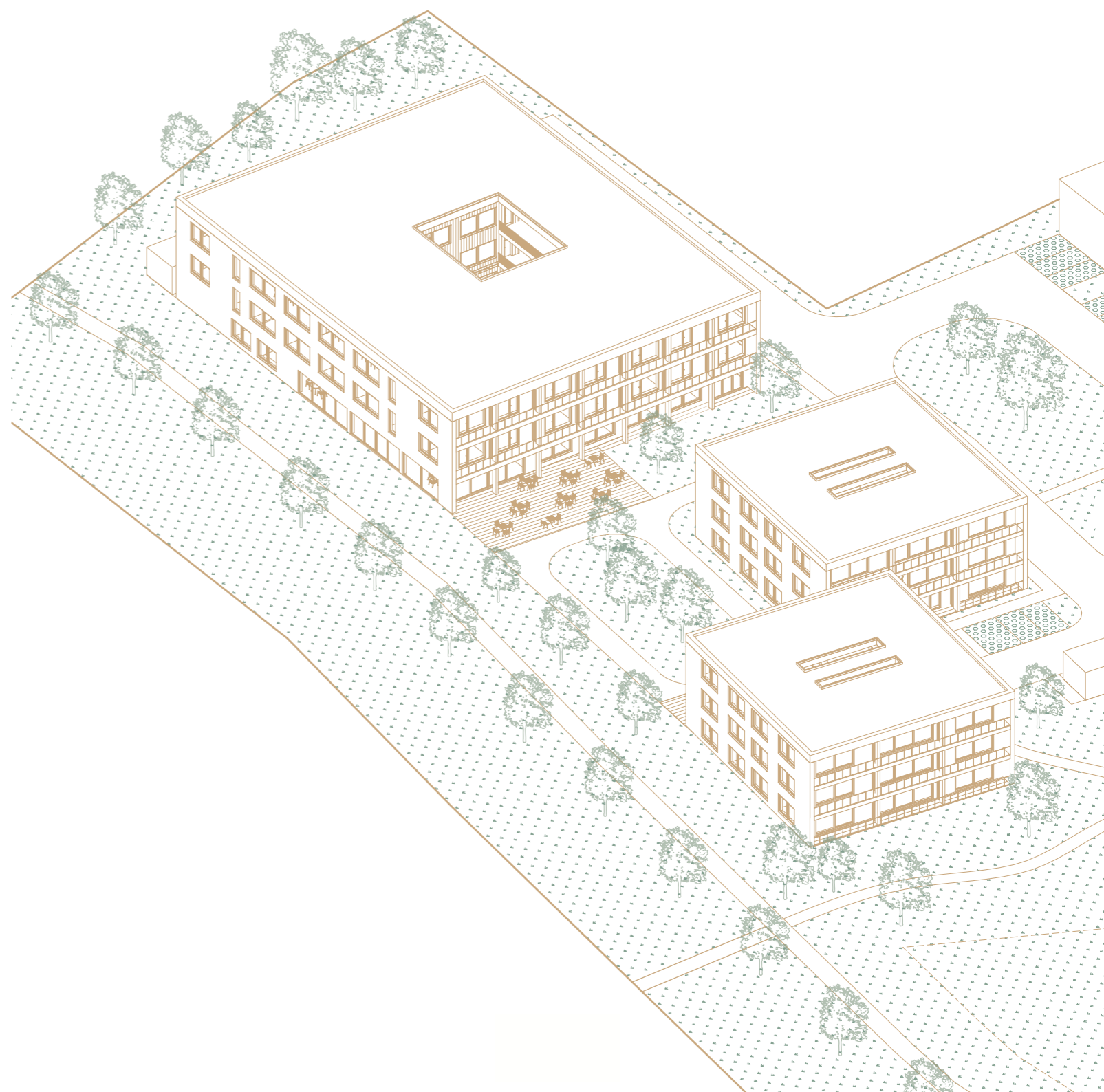

> 40 miest

neosobný prístup
inštitucionálna atmosféra
izolácia od komunity
nižšia spokojnosť klientov
pomalé prispôbovanie sa zmenám
prísnejšie legislatívne požiadavky

nižšie prevádzkové náklady

II.
miesto

Poprad

Pre návrh domova pre seniorov som si zvolila svoje rodné mesto Poprad. Toto mesto, ležiace na úpäť Vysokých Tatier, je významným centrom cestovného ruchu, kultúry a športu. Okrem svojej strategickej polohy ponúka kvalitné dopravné spojenia, a to nielen v rámci Slovenska, ale aj medzinárodne vďaka blízkosti letiska. Poprad je známy svojou bohatou históriou, ktorá siaha až do stredoveku, no zároveň je mestom, ktoré sa dynamicky rozvíja. Vďaka okolitej prírode a jedinečnej atmosfére je atraktívnym miestom pre život.

Poprad, podobne ako mnohé slovenské mestá, čelí výzve starnutia populácie. Súčasná zariadenia pre seniorov v meste kapacitne nepostačujú a nezohľadňujú vždy komplexné potreby staršej generácie - od fyzických a zdravotných požiadaviek až po dôležitosť sociálnych väzieb a aktívneho zapojenia do komunity. Tento nedostatok vnímam ako výraznú medzeru, ktorú je potrebné riešiť.

umiestnenie domova

Pre návrh domova dôchodcov som si vybrala lokalitu pri rieke Poprad, kde sa v súčasnosti nachádzajú staré jednopodlažné garáže. Táto oblasť je zanedbaná a nevyužíva svoj potenciál, pričom garáže už dnes často neplnia svoju funkciu. Nahradenie tejto neestetickkej a nefunkčnej zóny novým zariadením prinesie významnú urbanistickú a estetickú hodnotu.

Blízkosť rieky ponúka jedinečné možnosti na vytvorenie príjemného prostredia s rekreačnými zónami a zeleňou, ktoré môžu pozitívne vplývať na kvalitu života nielen seniorov, ale aj obyvateľov Popradu.

občianska vybavenosť

Sídlisko Západ má dobrú občiansku vybavenosť. Sú tu potraviny, hotel, základná aj materská škola a súkromná stredná škola hneď vedľa vybranej lokality. Na sídlisku sa už nachádza aj jeden domov pre seniorov, ktorý ale kapacitne nepostačuje a dokonca sa zvažuje jeho presťahovanie do lepších priestorov. Preto by nový domov v tejto lokalite bol viac než žiaduci.

Keďže ide o sídlisko, je tu veľa bytových domov, takže seniori budú v prostredí, ktoré je im blízke a kde budú medzi ľuďmi. To môže prispieť k tomu, aby sa cítili súčasťou komunity a neboli izolovaní od bežného života.

parkovacie domy

Ako náhradu za zbúrané garáže navrhujem vybudovať parkovacie domy priamo na mieste existujúcich parkovísk v strede sídliska. Táto možnosť sa mi javí ako najpraktickejšia, keďže veľké garáže na okraji sídliska sa často nevyužívajú, pretože ľudia radšej parkujú bližšie k svojim domom.

Parkovacie domy by boli situované na frekventovanom mieste, kam to budú mať obyvatelia z celého sídliska pohodlne na pár minút chôdze. Takéto riešenie nielenže zlepši dostupnosť parkovania, ale zároveň umožní efektívnejšie využitie priestoru a prispeje k organizovanejšiemu a prehľadnejšiemu parkovaciemu systému.

urbanistický návrh

Pri návrhu funkčného a urbanistického usporiadania som sa zamerala na vytvorenie prostredia, ktoré podporí komunitný život seniorov a zároveň zabezpečí dobré prepojenie so zvyškom sídliska.

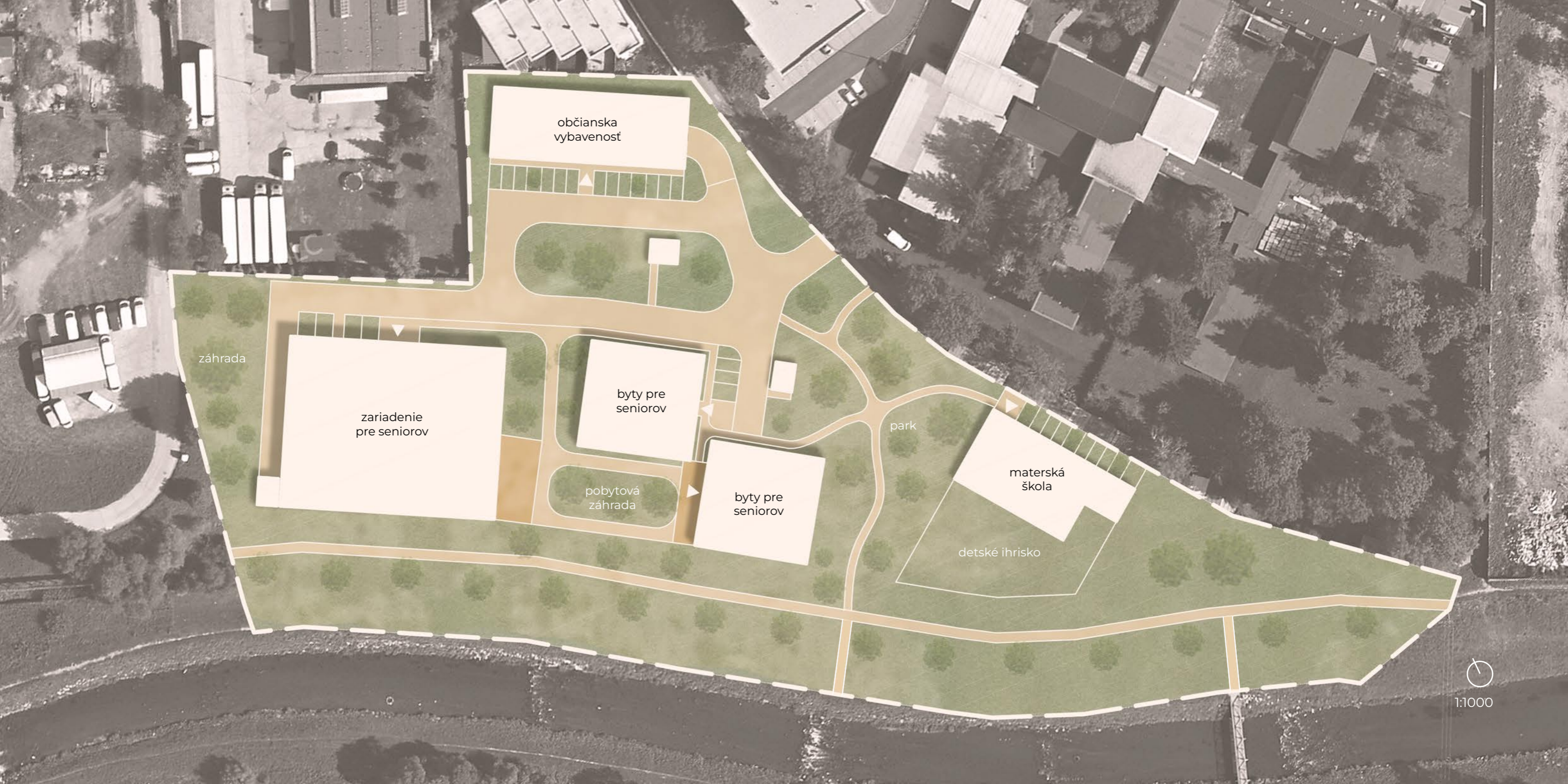
Bývanie pre seniorov je situované v pokojnejšej časti lokality, ďalej od hlavných komunikačných trás a rušnejších zón. V tejto zóne bude zariadenie pre seniorov s kapacitou 36 miest a dva bytové domy s opatrovateľskou službou. Všetky tri objekty som umiestnila okolo spoločného námestia, ktoré má slúžiť ako priestor na stretávanie, komunitné aktivity a oddych.

Od industriálnej časti sídliska domy oddeľuje záhrada, ktorá slúži ako prirodzená bariéra aj ako oddychový priestor. Medzi bývaním pre seniorov a materskou školou, plánovanou oproti existujúcej strednej škole, sa nachádza park - miesto, kde môže dochádzať k stretom detí a seniorov.

V severnej časti pozemku sa nachádza občianska vybavenosť - potraviny, lekáreň, kaviareň a ďalšie základné služby, ktoré sú ľahko dostupné nielen pre seniorov, ale aj pre ostatných obyvateľov sídliska.

Nábřežie pri rieke nadviaže na plánovaný projekt Nové nábřežie, ktorý sa má realizovať na parcelách bývalých kasární východne od lokality, čo zabezpečí integráciu nového návrhu do širšieho urbanistického konceptu.

občianska
vybavenosť

záhrada

zariadenie
pre seniorov

byty pre
seniorov

pobytová
záhrada

byty pre
seniorov

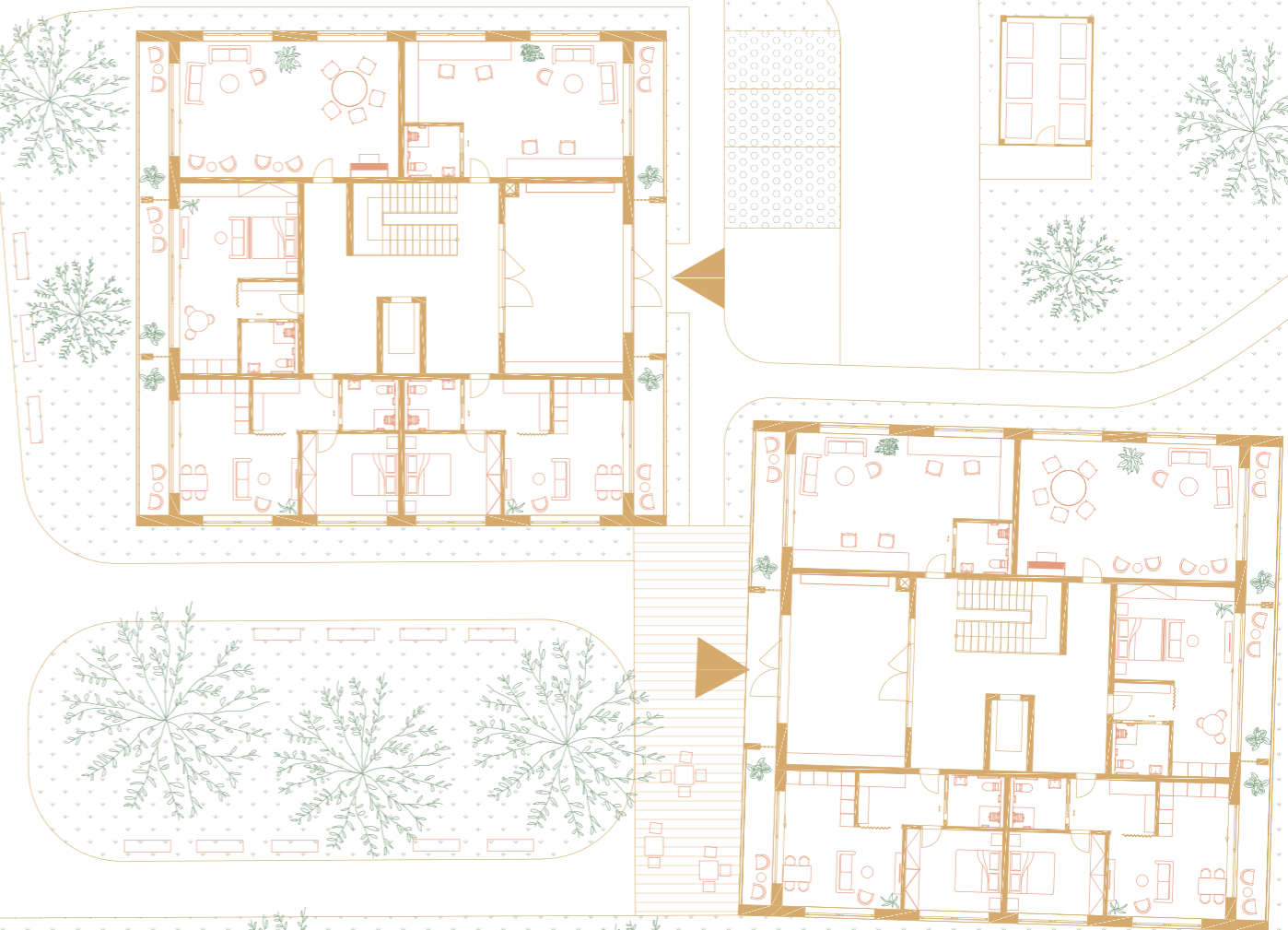
park

materská
škola

detské ihrisko

1:1000

1:300
JUŽNÝ POHLAD

garáž

Podzemnú garáž som umiestnila pod budovu občianskeho vybavenia. Garáž bude slúžiť celému areálu a výstup na terén je v strede územia, aby bol v dobrej dostupnosti pre všetky budovy.

Domov

1 miesto / 4 zamestnanci → $25 / 4 = 6,25$

1 miesto / 4 lôžka → $36 / 4 = 9$

Bytové domy

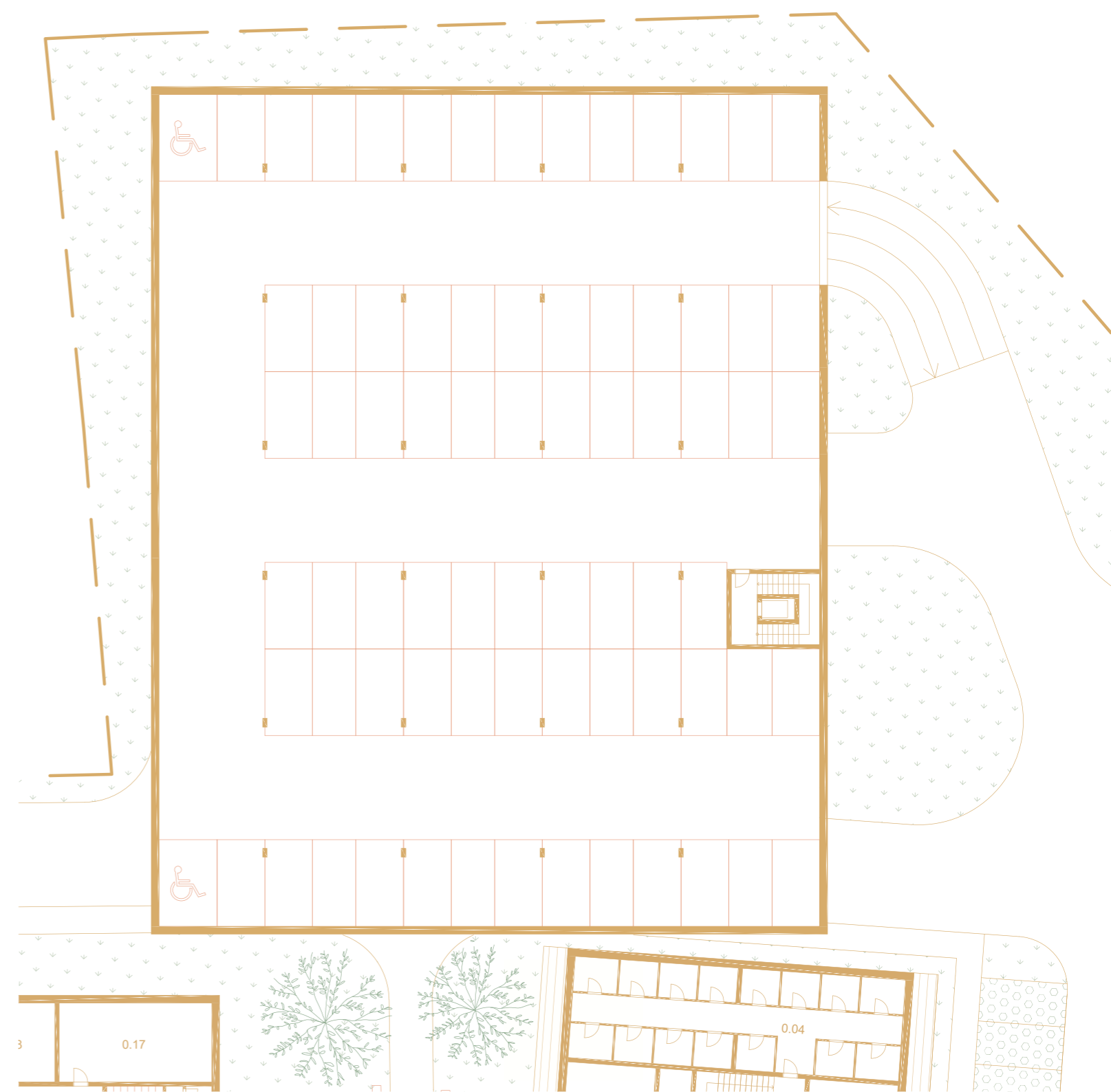
1-izbové byty: 1 miesto / 1 byt → $10 * 1 = 10$

2-izbové byty: 1,5 miesta / 1 byt → $20 * 1,5 = 30$

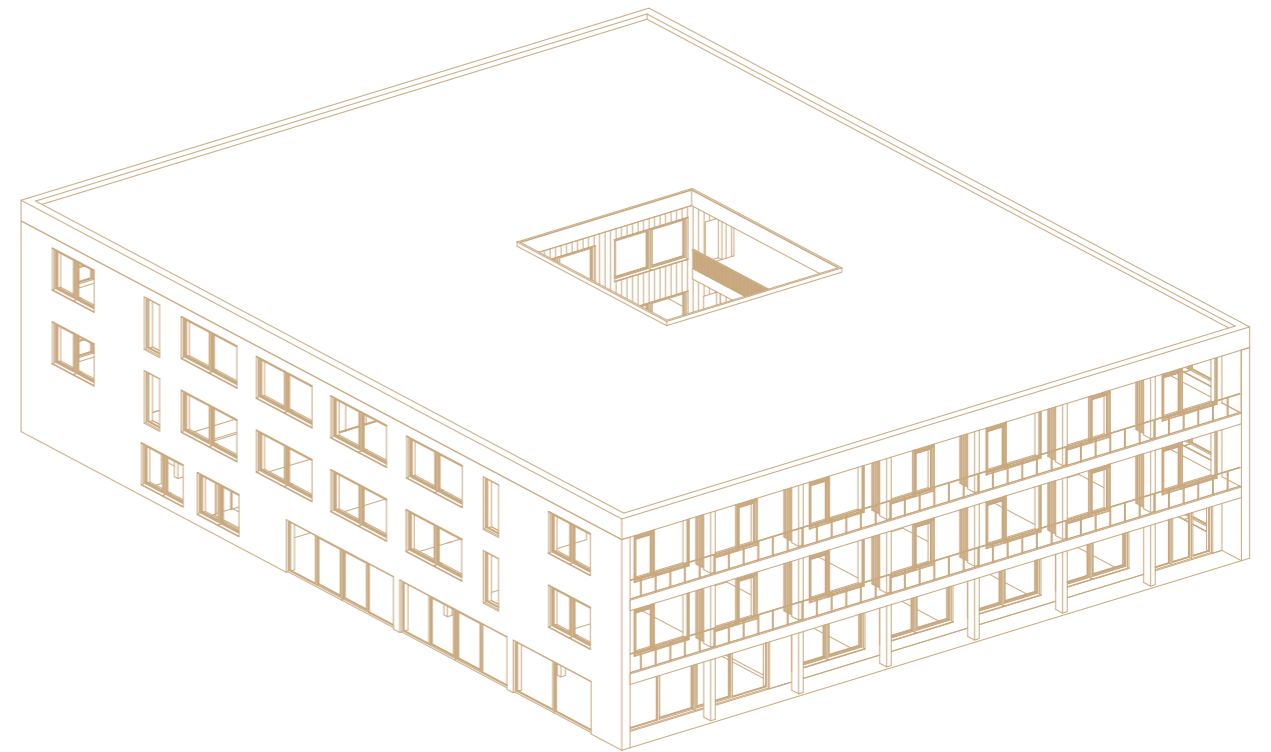
Min. celkom - 55 parkovacích miest

Návrh celkom - 76 parkovacích miest

Minimálny počet parkovacích miest pre nový návrh je 55, no rozhodla som sa ich vytvoriť viac, celkovo 76. Dôvodom je najmä to, že po zbúraní pôvodných garáží by mohli ľudia z okolia prísť o možnosť pohodlného parkovania. Chcem preto zabezpečiť, aby obyvatelia mali stále kde zaparkovať, a zároveň vytvoriť rezervu pre prípadný budúci nárast potrieb.

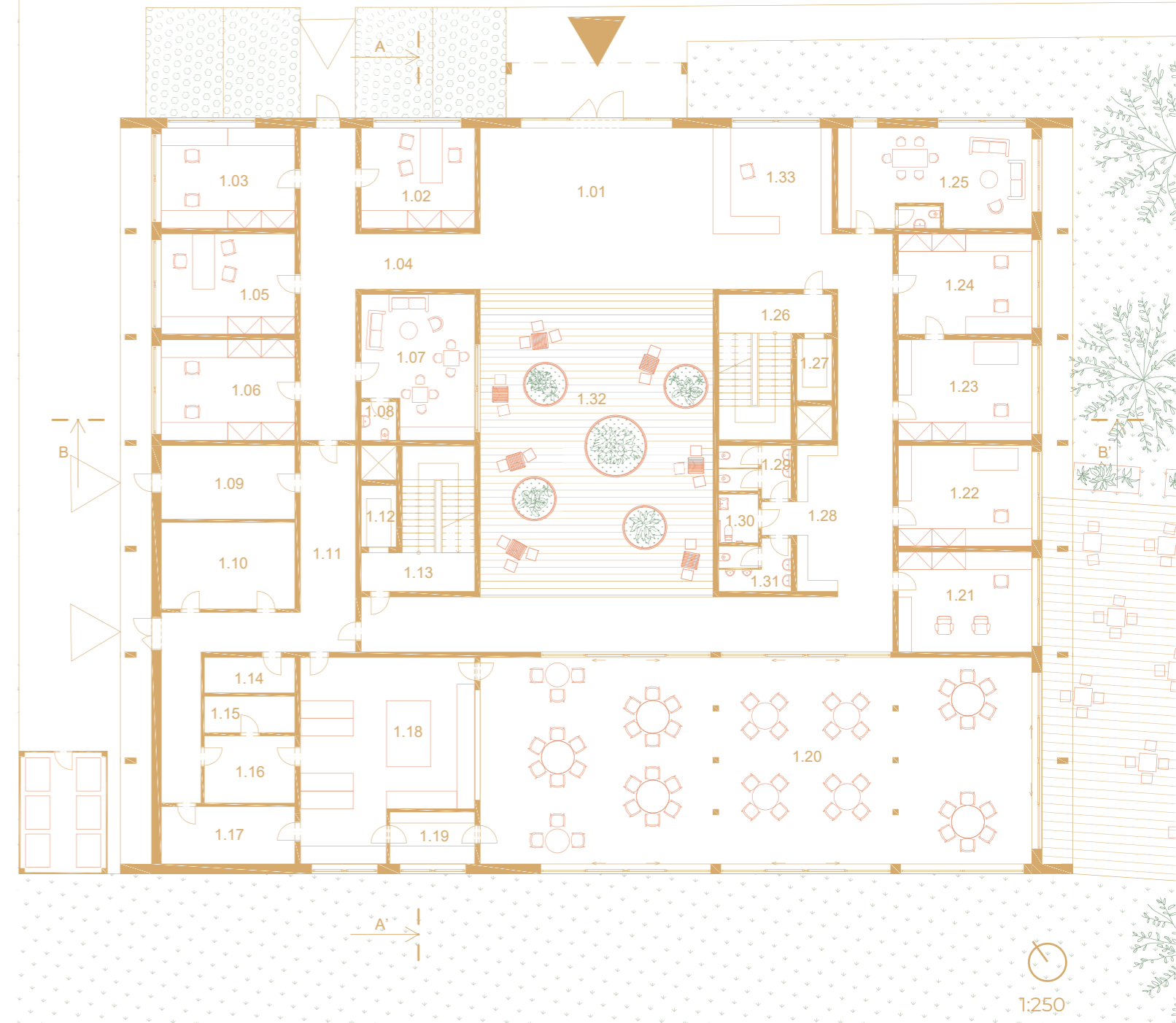

III.
domov pre seniorov

1. NP

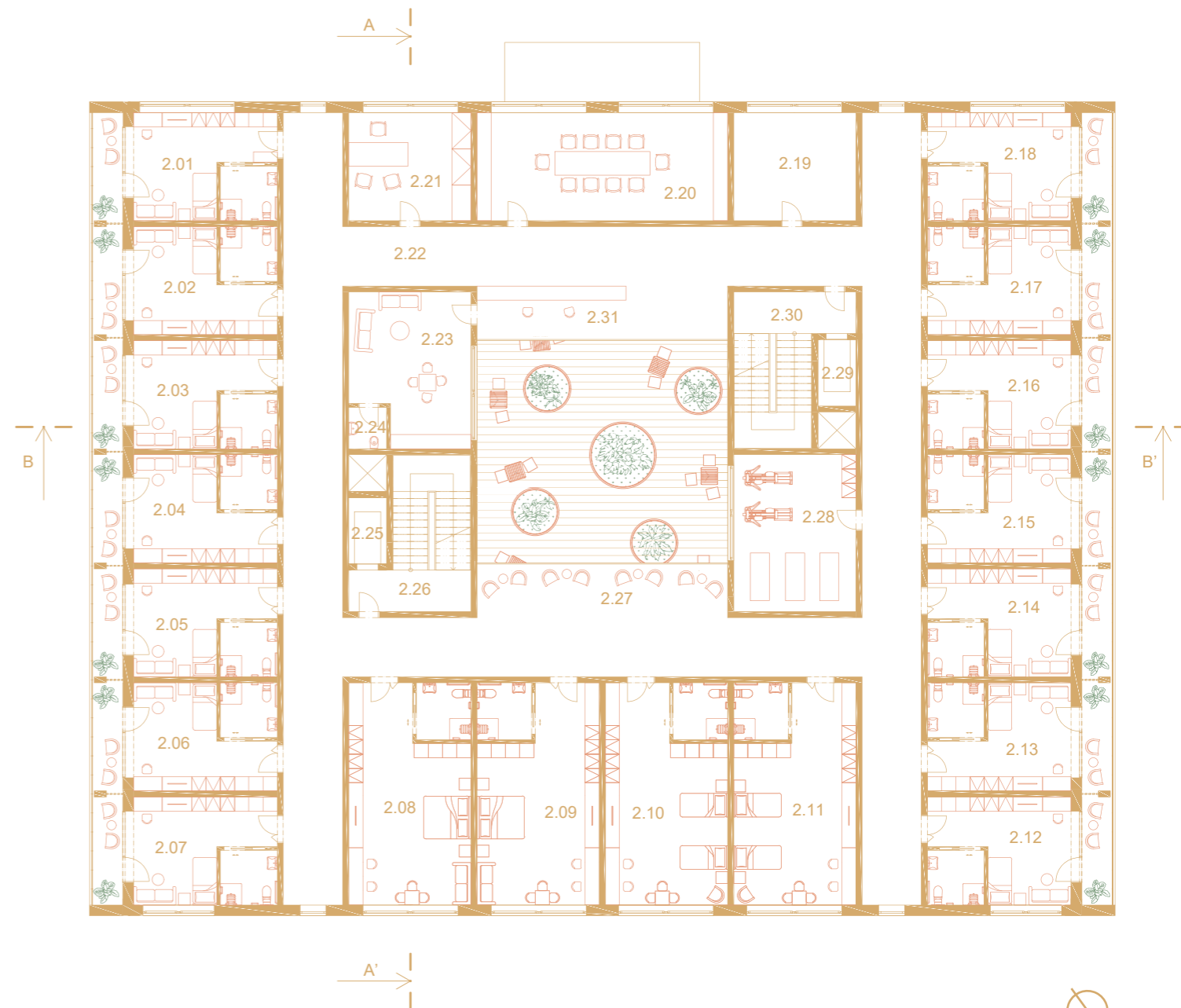
1.01	Vstup	51 m ²
1.02	Kancelária hlavnej sestry	23 m ²
1.03	Kancelária ekonómov	28 m ²
1.04	Chodba	191 m ²
1.05	Kancelária riaditeľa	28 m ²
1.06	Kancelária soc. pracovníkov	28 m ²
1.07	Denná miestnosť	31 m ²
1.08	WC	2,8 m ²
1.09	Obaly+odpady	20 m ²
1.10	Sklad	24 m ²
1.11	Chodba	47 m ²
1.12	Výťah	4,5 m ²
1.13	Schodisko	25 m ²
1.14	Hrubá príprava zeleniny	6,6 m ²
1.15	Mraziaci box	6,8 m ²
1.16	Chladiaci box	13 m ²
1.17	Suchý sklad	16 m ²
1.18	Kuchyňa	64 m ²
1.19	Umývanie riadov	9 m ²
1.20	Jedáleň	234 m ²
1.21	Kaderníctvo/pedekúra	28 m ²
1.22	Fyzioterapia	28 m ²
1.23	Ordinácia	28 m ²
1.24	Kancelária lekárov	28 m ²
1.25	Denná miestnosť	40 m ²
1.26	Schodisko	25 m ²
1.27	Výťah	4,5 m ²
1.28	Čakáreň	15 m ²
1.29	WC ženy	7,2 m ²
1.30	WC invalid	4 m ²
1.31	WC muži	7,2 m ²
1.32	Átrium	147 m ²
1.33	Recepcia	26 m ²

1:250

2. NP

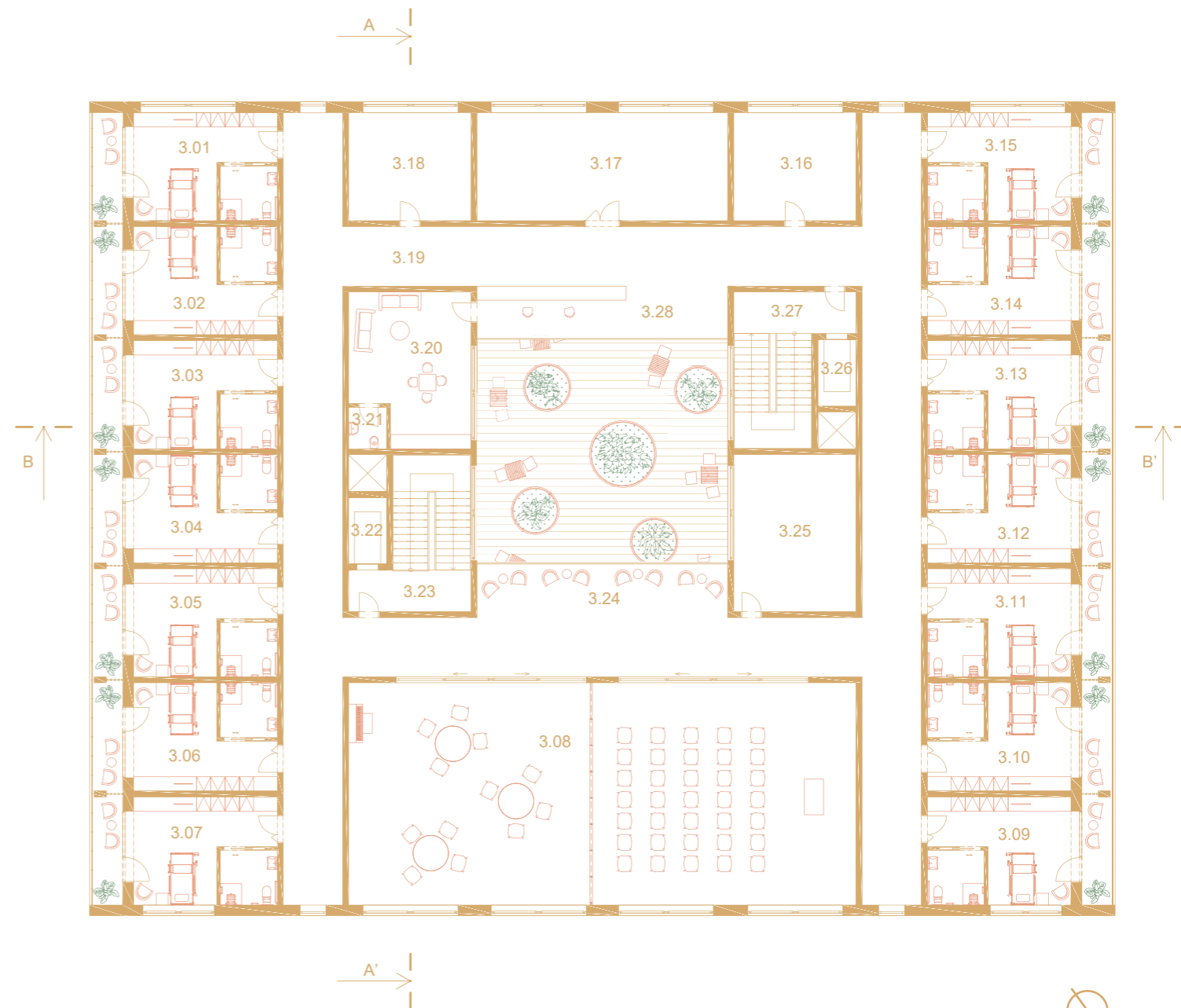
2.01	Jednolôžková izba	28 m ²
2.02	Jednolôžková izba	28 m ²
2.03	Jednolôžková izba	28 m ²
2.04	Jednolôžková izba	28 m ²
2.05	Jednolôžková izba	28 m ²
2.06	Jednolôžková izba	28 m ²
2.07	Jednolôžková izba	28 m ²
2.08	Manželská izba	48 m ²
2.09	Manželská izba	48 m ²
2.10	Dvojlôžková izba	48 m ²
2.11	Dvojlôžková izba	48 m ²
2.12	Jednolôžková izba	28 m ²
2.13	Jednolôžková izba	28 m ²
2.14	Jednolôžková izba	28 m ²
2.15	Jednolôžková izba	28 m ²
2.16	Jednolôžková izba	28 m ²
2.17	Jednolôžková izba	28 m ²
2.18	Jednolôžková izba	28 m ²
2.19	Sklad	23 m ²
2.20	Konferenčná miestnosť	48 m ²
2.21	Kancelária soc. pracovníkov	23 m ²
2.22	Chodba	275 m ²
2.23	Denná miestnosť	31 m ²
2.24	WC	2,8 m ²
2.25	Výťah	4,5 m ²
2.26	Schodisko	25 m ²
2.27	Posedenie	24 m ²
2.28	Rehabilitačná miestnosť	34 m ²
2.29	Výťah	4,5 m ²
2.30	Schodisko	25 m ²
2.31	Stanovisko sestier	24 m ²

1:250

3. NP

3.01	Jednolôžková izba	28 m ²
3.02	Jednolôžková izba	28 m ²
3.03	Jednolôžková izba	28 m ²
3.04	Jednolôžková izba	28 m ²
3.05	Jednolôžková izba	28 m ²
3.06	Jednolôžková izba	28 m ²
3.07	Jednolôžková izba	28 m ²
3.08	Spoločenská miestnosť	48 m ²
3.09	Jednolôžková izba	28 m ²
3.10	Jednolôžková izba	28 m ²
3.11	Jednolôžková izba	28 m ²
3.12	Jednolôžková izba	28 m ²
3.13	Jednolôžková izba	28 m ²
3.14	Jednolôžková izba	28 m ²
3.15	Jednolôžková izba	28 m ²
3.16	Sklad	23 m ²
3.17	Kúpeľňa	48 m ²
3.18	Kotolňa	23 m ²
3.19	Chodba	275 m ²
3.20	Denná miestnosť	31 m ²
3.21	WC	2,8 m ²
3.22	Výťah	4,5 m ²
3.23	Schodisko	25 m ²
3.24	Posedenie	24 m ²
3.25	Sklad	34 m ²
3.26	Výťah	4,5 m ²
3.27	Schodisko	25 m ²
3.28	Stanovisko sestier	24 m ²

1. PP

0.01	Sklad špinavej bielizne	40 m ²
0.02	Práčovňa	28 m ²
0.03	Žehliareň	28 m ²
0.04	Sklad čistej bielizne	28 m ²
0.05	Šatne kuchyňa - muži	9 m ²
0.06	WC - muži	4,4 m ²
0.07	Šatne kuchyňa - ženy	9 m ²
0.08	WC - ženy	4,4 m ²
0.09	Sklad/rezerva	28 m ²
0.10	Sklad/rezerva	28 m ²
0.11	Šatne zdravotníci - muži	13 m ²
0.12	WC - muži	5,8 m ²
0.13	Sprcha - muži	2 m ²
0.14	Šatne zdravotníci - ženy	18 m ²
0.15	Sprchy - ženy	4,4 m ²
0.16	WC - ženy	10 m ²
0.17	Miestnosť na odpadky	40 m ²
0.18	Sklad pomôcok	23 m ²
0.19	Údržbár	32 m ²
0.20	Sklad čistiacich prostriedkov	16 m ²
0.21	Upratovacia miestnosť	23 m ²
0.22	Chodba	204 m ²
0.23	Sklad liekov	34 m ²
0.24	Výťah	4,5 m ²
0.25	Schodisko	25 m ²
0.26	Sklad potravín	70 m ²
0.27	Technická miestnosť	34 m ²
0.28	Výťah	4,5 m ²
0.29	Schodisko	25 m ²
0.30	Sklad nábytku	70 m ²

1:250

izby

Na základe rozhovorov s klientmi a pracovníkmi domova pre seniorov som za najvhodnejšie vyhodnotila jednolôžkové izby s vlastnou kúpeľňou a kuchynkou, doplnené o manželské izby pre páry a dvojlôžkové izby. Izby musia byť bezbarierové a ľahko dostupné pre personál a manipuláciu s klientom. Prostredie by malo byť pokojné a klientom by malo byť umožnené zariadiť si izbu vlastným vybavením, aby sa tam cítili čo najviac ako doma.

Izby v domove pre seniorov delím na izby pre mobilných a imobilných klientov, na základe ich rozdielnych požiadavok. Izby mobilných klientov sú viac flexibilné, schopné sa prispôbiť rôznym štádiám stárnutia. Každá izba bude mať vlastnú kuchynku, kúpeľňu a balkón. Izba pre imobilných klientov je koncipovaná čo najpraktickejšie, aby bola zabezpečená jednoduchá manipulácia s lôžkom a klientom. Izby budú zároveň navrhnuté tak, aby ich bolo možné podľa potreby upraviť na izby pre mobilných alebo imobilných klientov, v závislosti od aktuálnej situácie v domove.

jednolôžková izba pre imobilných

dvojlôžková izba pre mobilných

jednolôžková izba pre mobilných

manželská izba pre mobilných

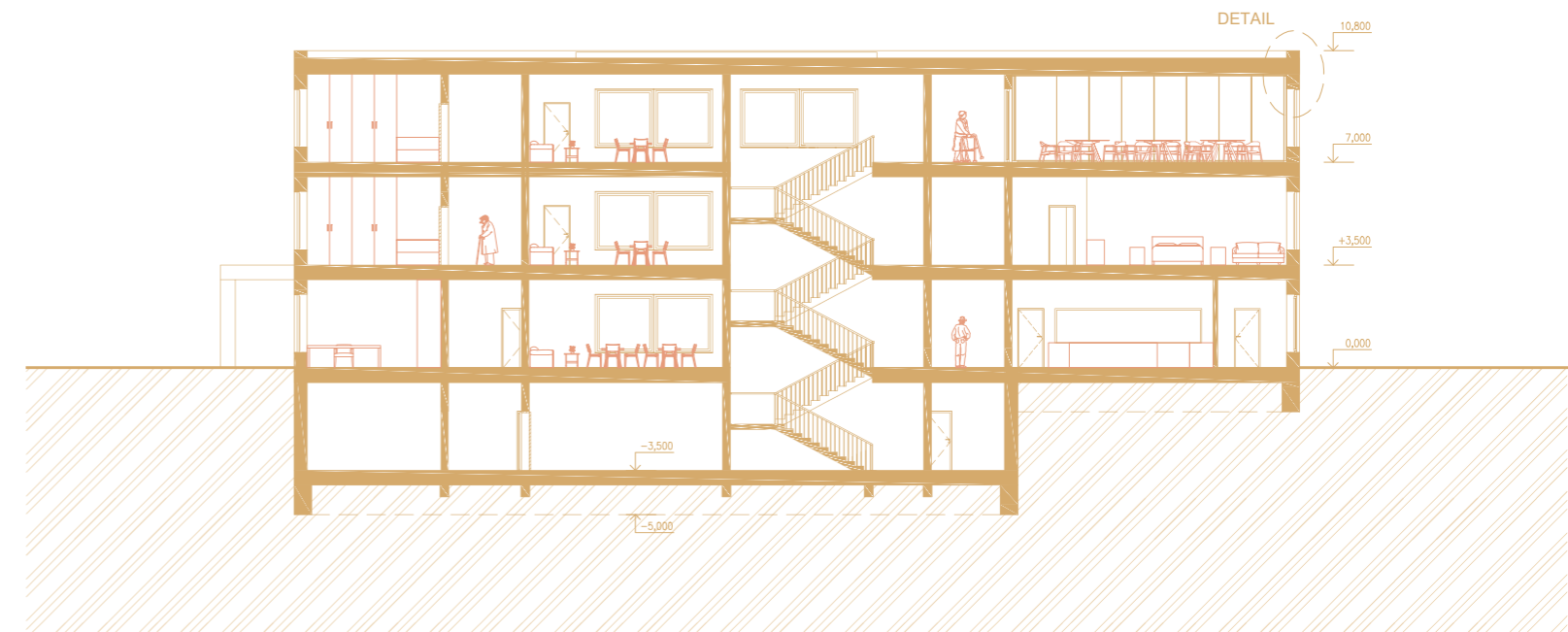

rez A-A'

Schodisko je navrhnuté s ohľadom na seniorov - má mierny sklon, nižšie stupne a dostatočnú šírku, aby sa po ňom dalo pohodlne a bezpečne pohybovať.

Jedáleň bude slúžiť nielen obyvateľom domova, ale aj seniorom z bytových domov. A z kuchyne sa zároveň bude variť aj pre neďalekú materskú školu, čo je praktické a finančne výhodnejšie riešenie, ktoré pomôže zefektívniť prevádzku.

Spoločenská miestnosť je navrhnutá ako flexibilný priestor, ktorý sa dá jednoducho prispôbiť aktuálnym potrebám. Posuvné deliace panely umožňujú jej rozdelenie alebo spojenie a príslušný sklad nábytku zasa rýchlu zmenu usporiadania. Miestnosť môže slúžiť na spoločenské aktivity, prednášky, hry, stretnutia alebo aj ako kaplnka.

skladby

STRECHA

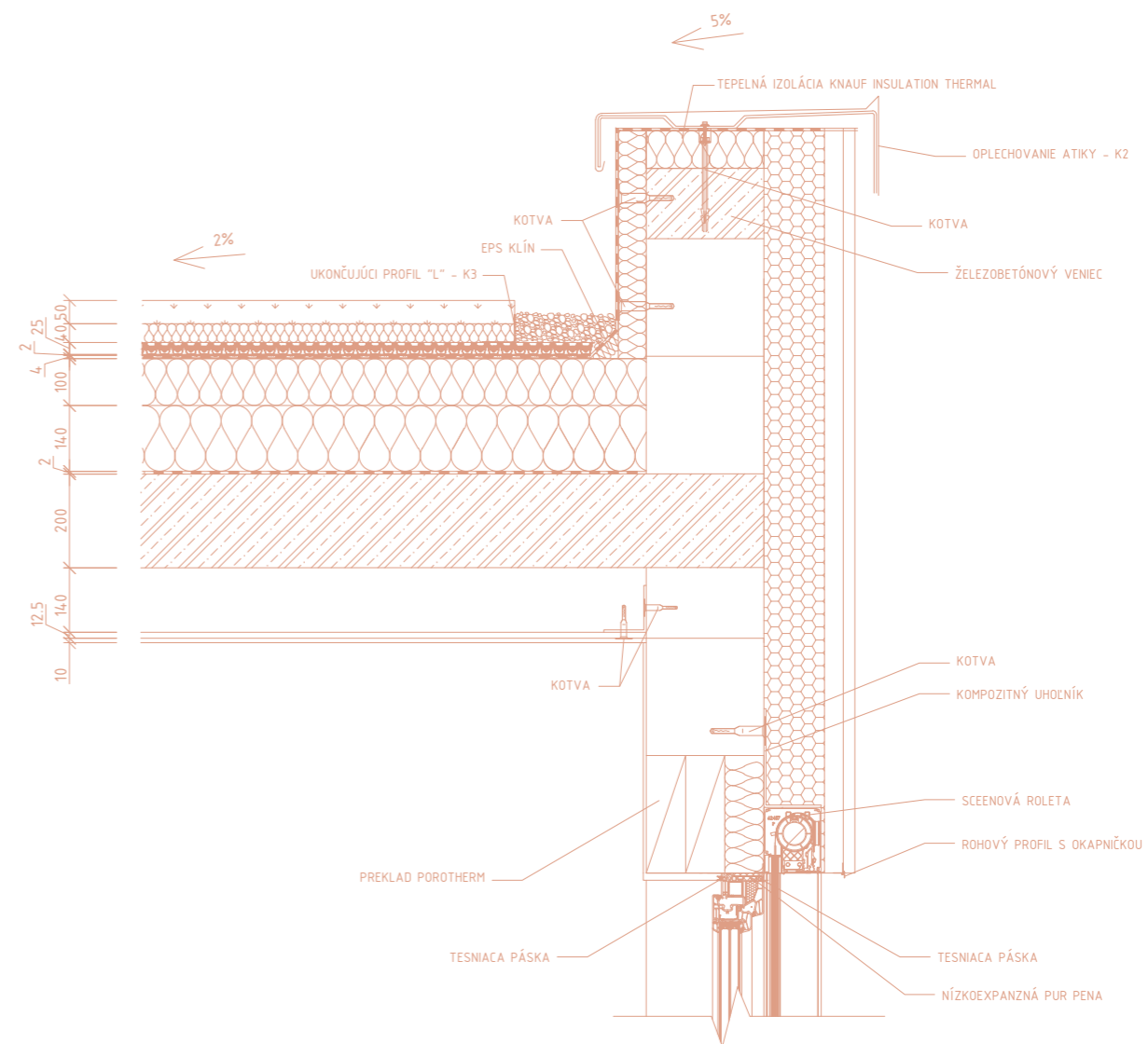
Vegetačná vrstva	50 mm
Urbanscape substrát z minerálnej vlny	40 mm
Urbanscape odvodňovací systém	25 mm
Urbanscape koreňová membrána	2 mm
Hydroizolácia - 2 vrstvy asfaltových pásov	4 mm
Tepelná izolácia Knauf insulation smartroof top	100 mm
Tepelná izolácia Knauf insulation smartroof thermal - spádové klíny	140 mm
Parozábrana Homeseal LDS 100	2 mm
Železobetónová stropná konštrukcia	200 mm
Podhľad	140 mm
Sádrokartón	12,5 mm
Vnútoraná štuková omietka	10 mm

STENA

Drevený obklad - červený smrek	25 mm
Kontralate	40 mm
Penetračný náter Baumit premium primer	
Stierková hmota Baumit starcontact white	3 mm
Sklotextilná mriežka Baumit startex	
Stierková hmota Baumit starcontact white	3 mm
Tepelná izolácia Baumit startherm resolution	120 mm
Lepiacia hmota Baumit Starcontact white	5 mm
Vápenno-pieskové tvárnice Ytong silka	250 mm
Vnútoraná omietka Ytong	6 mm

PODLAHA

Nášlapná dubová laminátová podlaha Quick-step IM1855	8 mm
Podložka pod plávajúce podlahy Quick-step transitsound	2 mm
Anhydridový poter	50 mm
Podlahové kúrenie Uponor tecto syst. doska s kroč. izoláciou	80 mm
Železobetónová doska	200 mm
Podhľad	140 mm
Sádrokartón	12,5 mm
Vnútoraná štuková omietka	10 mm

rez B-B'

Funkčné usporiadanie budovy je logicky rozdelené podľa potrieb jednotlivých skupín používateľov. Prízemie má verejný charakter, nachádzajú sa tu vstupné priestory, recepcia, kancelárie, jedáleň, spoločenské priestory a rôzne služby. Druhé poschodie je určené pre mobilných klientov a najvyššie podlažie je prispôbené pre imobilných klientov. V suteréne sa nachádzajú technické miestnosti a sklady.

Centrálneou časťou budovy je átrium - otvorený vnútorný priestor, ktorý tvorí jej pomyselné srdce. Slúži ako miesto na stretávanie, oddych a pohyb. Vďaka presvetleniu a ochrane pred nepriaznivým počasím môže seniorom nahrádzať pobyt vonku, najmä počas chladnejších mesiacov.

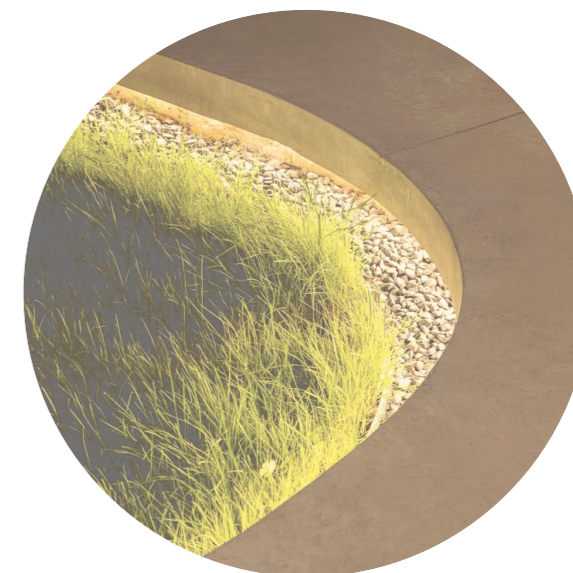

osvetlenie átria

V átriu som chcela vytvoriť príjemnú, tlmenú atmosféru, ktorá bude pôsobiť pokojne počas dňa aj večer. Preto som navrhla kombináciu nepriamych svetiel a jemného osvetlenia zelene.

Na dvoch stenách, ktoré prechádzajú cez všetky tri podlažia, je použité takzvané wall washing osvetlenie. Svetlá sú ukryté v lište na úrovni stropnej dosky medzi prvým a druhým poschodím, takže nie sú viditeľné, ale ich svetlo rovnomerne „steká“ po stenách a zvýrazňuje ich výšku aj štruktúru.

Doplňujúce osvetlenie som navrhla priamo do kvetináčov, ktoré budú rozmiestnené po átriu. Ide o veľké okrúhle nádoby s výsadbou zelene a vo vnútri každého z nich bude po obvode osadený LED pás, ktorý jemne nasvieti rastliny zvnútra.

1:300
VÝCHODNÝ POHĽAD

1:300
SEVERNÝ POHĽAD

1:300
ZÁPADNÝ POHLAD

1:300
JUŽNÝ POHLAD

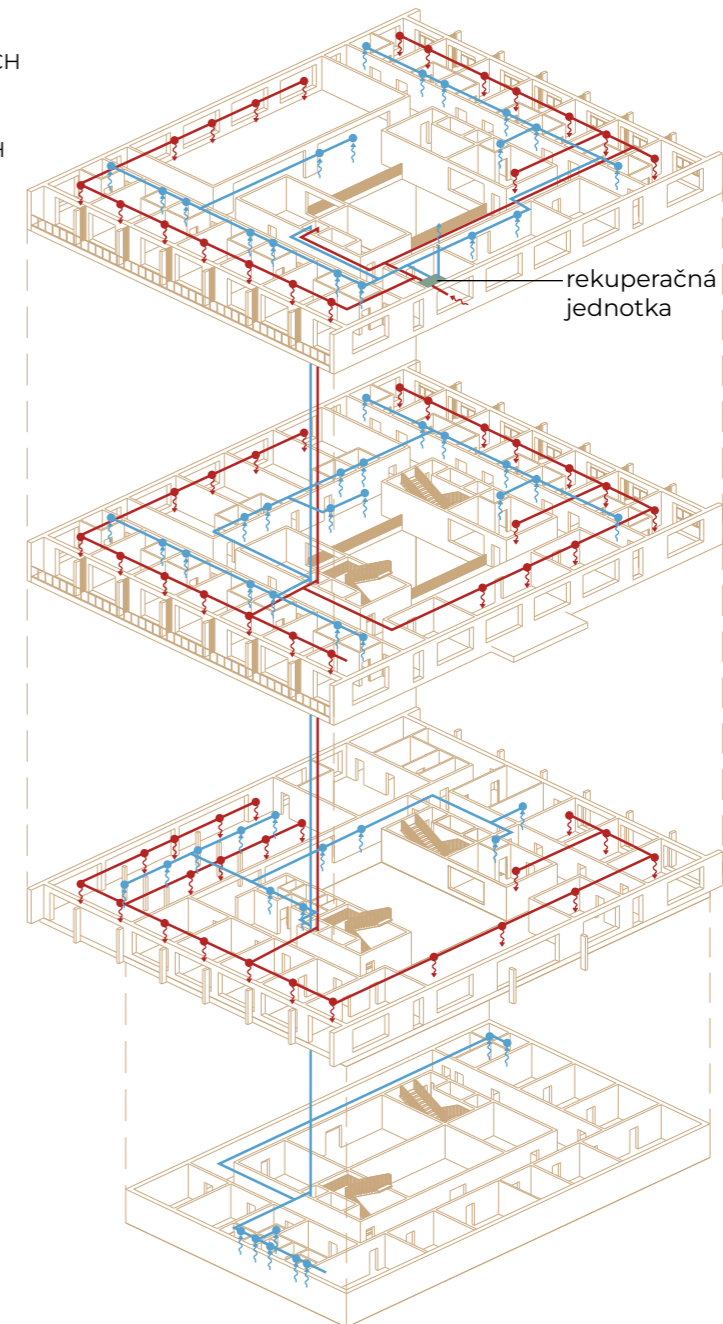
rekuperácia

V celom domove pre seniorov je zabezpečené riadené vetranie s rekuperáciou. Vzduchotechnické rozvody sú vedené v podhladoch, aby nenarušovali vzhľad interiéru a zároveň umožnili jednoduchú údržbu. Rekuperačná jednotka je umiestnená v sklade na treťom nadzemnom podlaží.

Čerstvý vzduch sa privádza do obýtných izieb, kancelárií, spoločenských miestností a jedálne, zatiaľ čo odpadový vzduch sa odvádza z toaliet, jedálne a chodieb. Kuchyňa má samostatné odsávanie, aby sa splnili hygienické požiadavky.

— ODVÁDZANÝ
ODPADNÝ VZDUCH

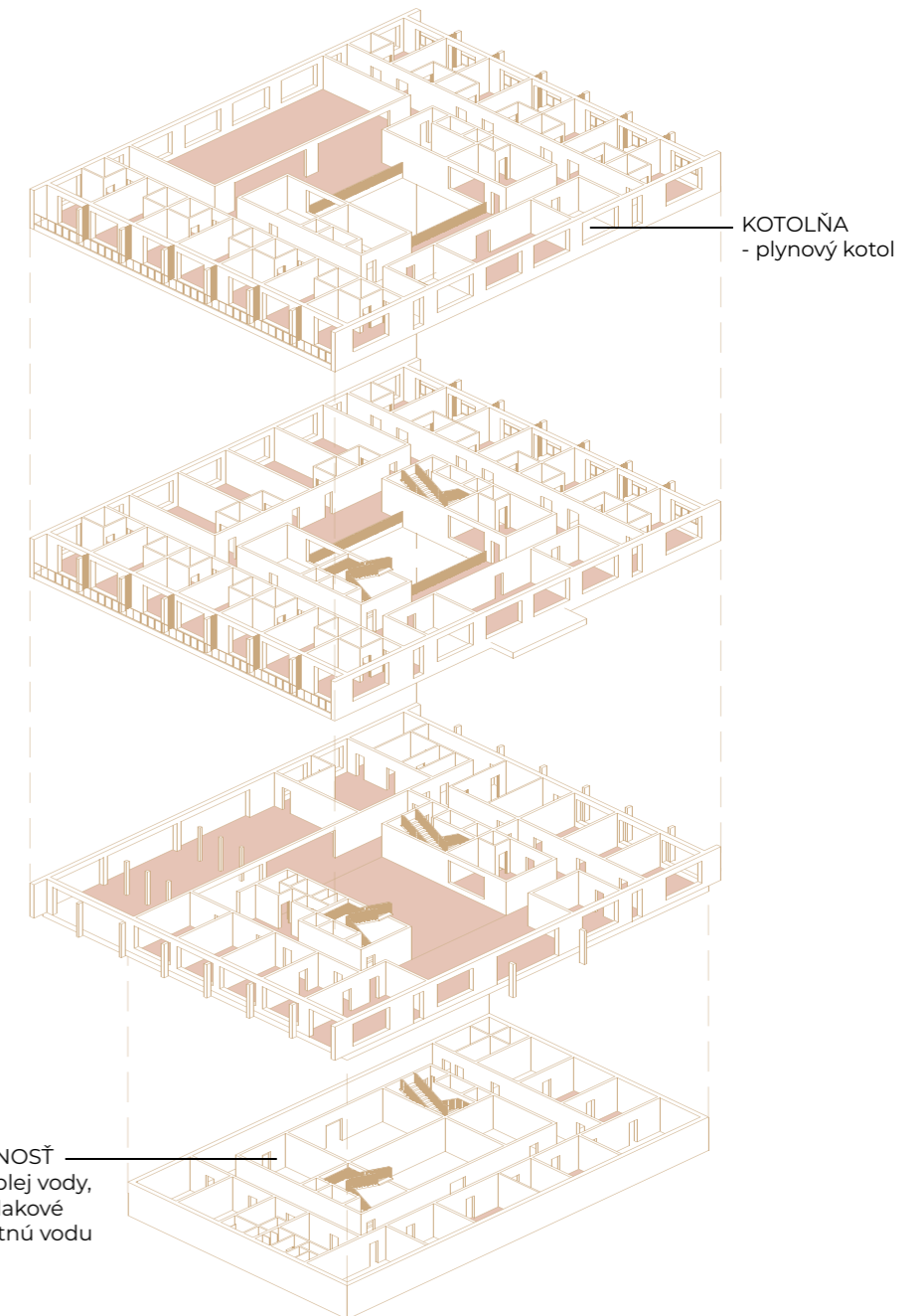
— PRIVÁDZANÝ
ČERSTVÝ VZDUCH

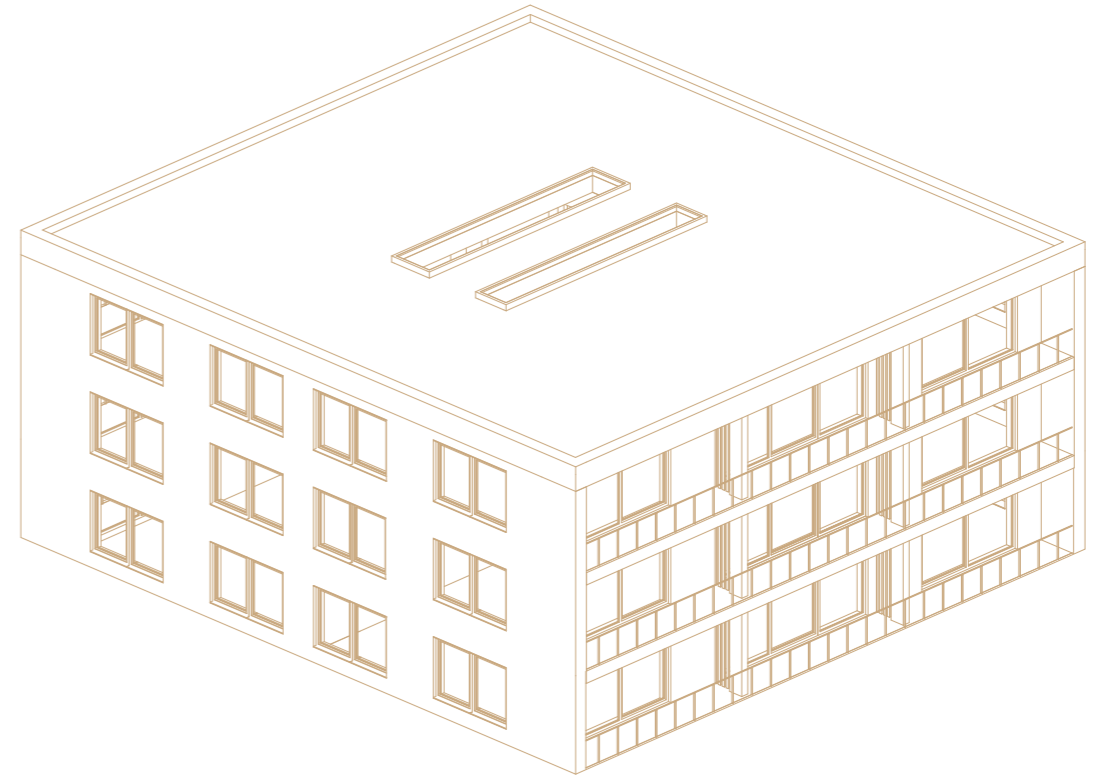
vykurovanie

V celom objekte je navrhnuté podlahové kúrenie, ktoré zabezpečuje rovnomerné a príjemné teplo vo všetkých priestoroch určených na pobyt ľudí - v izbách, spoločenských miestnostiach, kanceláriách, jedálni a chodbe. Zdrojom tepla je plynový kotol umiestnený v technickej miestnosti na treťom nadzemnom podlaží. V suteréne sa nachádza druhá technická miestnosť, kde je umiestnený zásobník teplej vody, bojler, filtre a tlakové nádoby na pitnú vodu.

PODLAHOVÉ
KÚRENIE

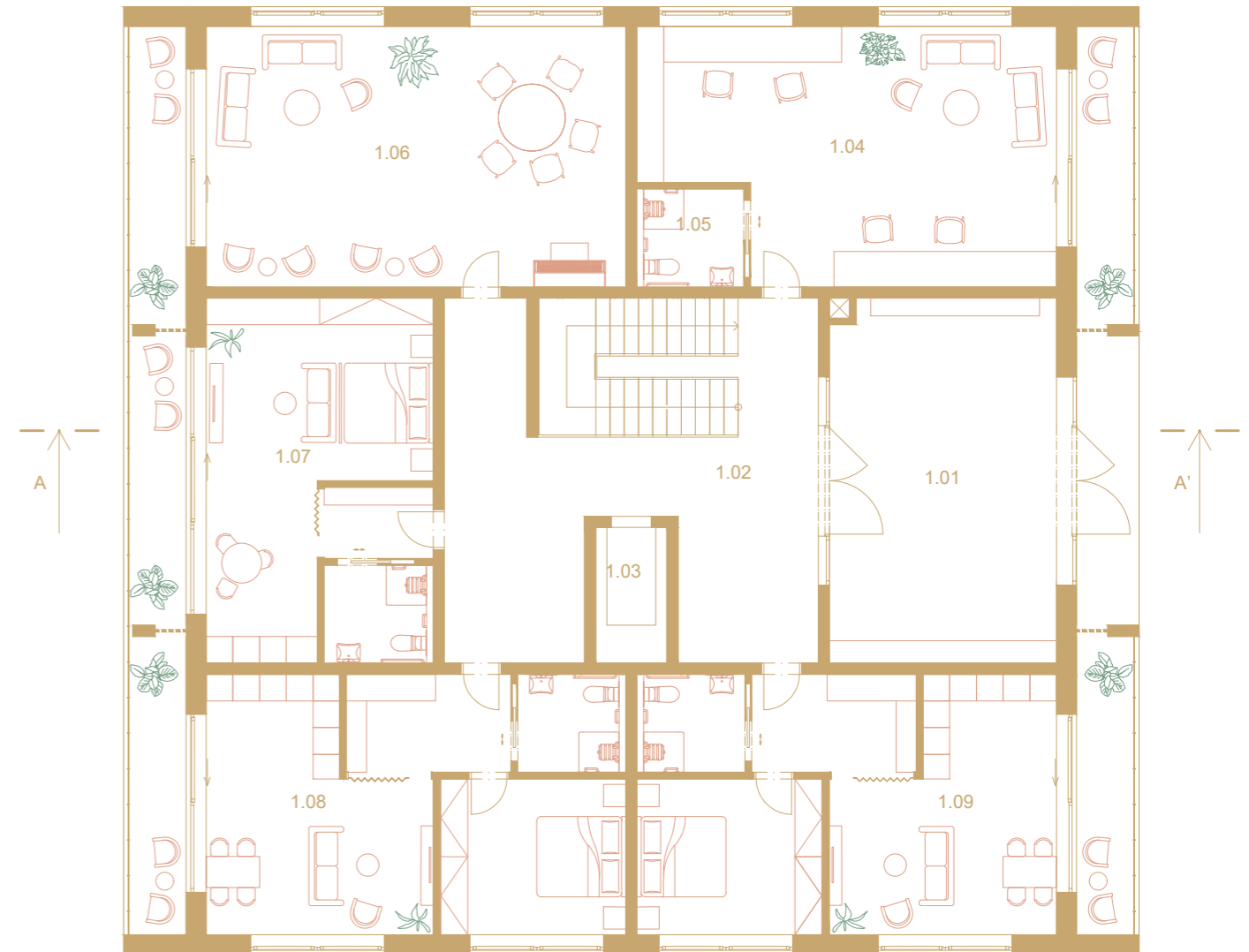

IV.
bytové domy

1. NP

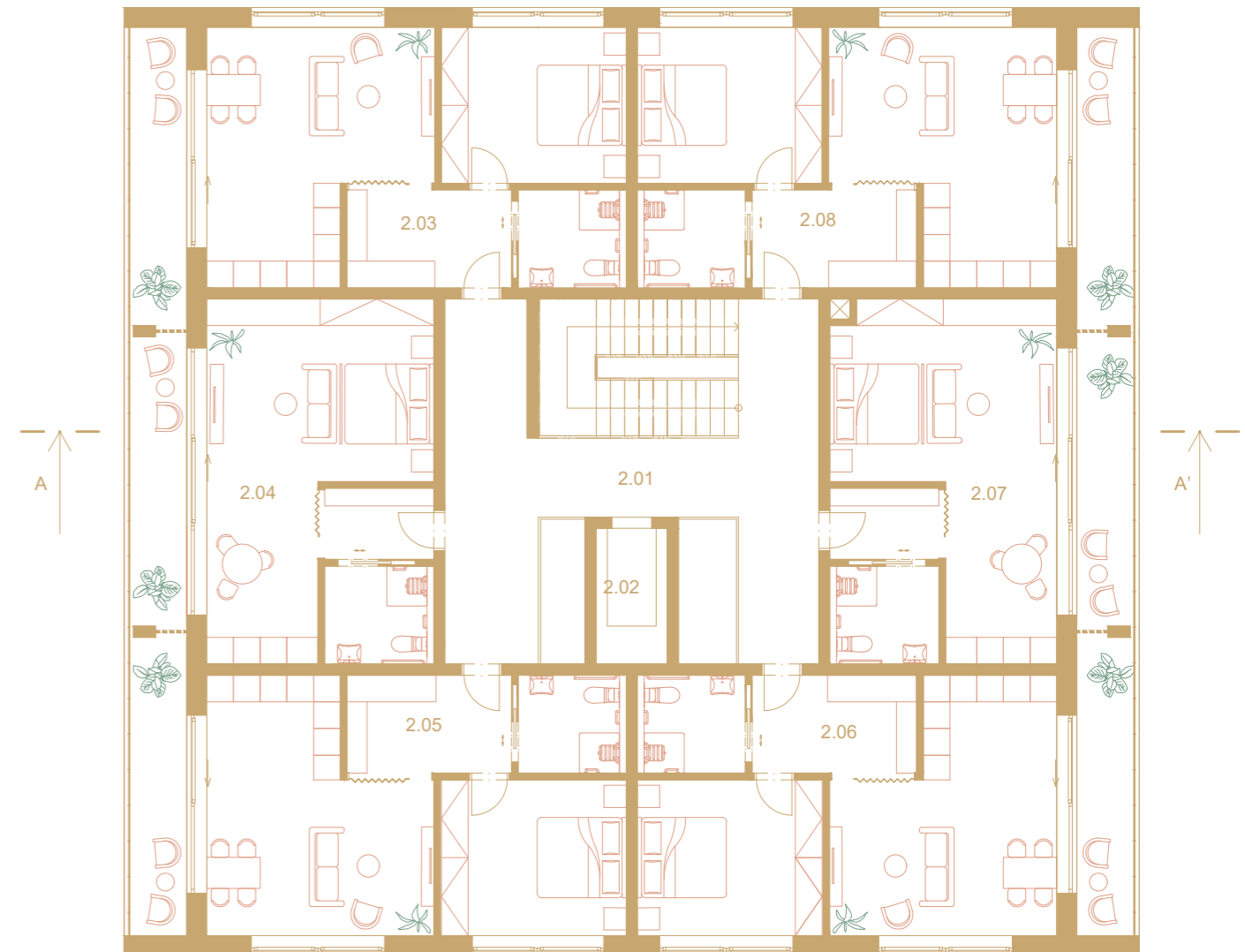
1.01	Vstup	42 m ²
1.02	Chodba	62 m ²
1.03	Výťah	4,8 m ²
1.04	Miestnosť pre opatrovateľov	55 m ²
1.05	WC	55 m ²
1.06	Spoločenská miestnosť	55 m ²
1.07	Byt 1kk	42 m ²
1.08	Byt 2kk	55 m ²
1.09	Byt 2kk	55 m ²

1:150

2. NP

2.01	Chodba	62 m ²
2.02	Výtah	4,8 m ²
2.03	Byt 2kk	55 m ²
2.04	Byt 1kk	42 m ²
2.05	Byt 2kk	55 m ²
2.06	Byt 2kk	55 m ²
2.07	Byt 1kk	42 m ²
2.08	Byt 2kk	55 m ²

1:150

3. NP

3.01	Chodba	62 m ²
3.02	Výtah	4,8 m ²
3.03	Byt 2kk	55 m ²
3.04	Byt 1kk	42 m ²
3.05	Byt 2kk	55 m ²
3.06	Byt 2kk	55 m ²
3.07	Byt 1kk	42 m ²
3.08	Byt 2kk	55 m ²

1:150

1. PP

0.01	Technická miestnosť	42 m ²
0.02	Chodba	62 m ²
0.03	Výťah	4,8 m ²
0.04	Pivnice	55 m ²
0.05	Práčovňa	42 m ²
0.06	Dielňa	55 m ²
0.07	Kočikáreň	55 m ²

1:150

REZ A-A'

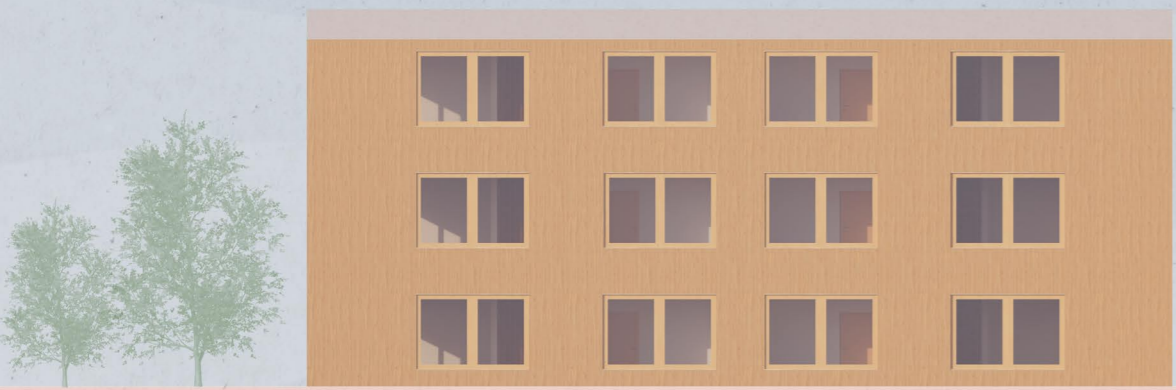
Bytové domy sú navrhnuté ako plne bezbariérové objekty. Vertikálne komunikačné jadro je navrhnuté s dôrazom na bezpečnosť a pohodlie seniorov. Schodisko má zníženú výšku stupňov, obojstranné madlá a protišmykovú úpravu, čo uľahčuje jeho používanie aj osobám so zníženou pohyblivosťou.

Dispozícia bytov na jednotlivých podlažiach rešpektuje potreby starších obyvateľov. Ponúka jasné a čitateľné usporiadanie, dostatok denného svetla a možnosť jednoduchého pohybu bez prekážok.

Snahu o zachovanie samostatnosti a nezávislosti seniorov dopĺňa okrem architektonických riešení aj systém opatrovateľskej podpory priamo v objekte. Na prízemí sa nachádza zázemie pre tím štyroch opatrovateliek, ktoré sú k dispozícii obyvateľom každého domu a pomáhajú im s každodennými činnosťami, ako sú nákupy, hygiena či pohyb.

1:150

1:200
SEVERNÝ POHLAD

1:200
VÝCHODNÝ POHLAD

1:200
JUŽNÝ POHĽAD

1:200
ZÁPADNÝ POHĽAD

obrazové zdroje

NASHARAGA. *Elderly couple*. Online. In: Adobe Stock. Dostupné z: <https://stock.adobe.com>. [cit. 2025-04-29].

[*kráčající seniori*]. Online. In: Vocal.media. Dostupné z: <https://vocal.media/families/where-do-senior-citizens-go-to-live-exploring-senior-living-communities>. [cit. 2025-04-29].

Social-community. Online. In: Spectrumcs. Dostupné z: <https://www.spectrumcs.org/about/blog/259-the-importance-of-a-social-community-for-seniors>. [cit. 2025-04-29].

[*seniori v záhrade*]. Online. In: Seniorlifestyle. Dostupné z: <https://www.seniorlifestyle.com/resources/blog/what-to-look-for-in-a-retirement-community/>. [cit. 2025-04-29].

Kids volunteering with Seniors. Online. In: Dupageseniorcouncil. Dostupné z: <https://www.dupageseniorcouncil.org/why-children-should-interact-with-seniors/#>. [cit. 2025-04-29].

SUN Garden Bench. Online. In: Briacommunities. Dostupné z: <https://briacommunities.ca/communities/sunridge-gardens/>. [cit. 2025-04-29].

[*fasáda červený smrek*]. Online. In: Zrubovy svet. Dostupné z: <http://www.zrubovysvet.sk/sk/galeria/sendvicove-stavby>. [cit. 2025-04-29].

WORAC. *Concrete floor texture*. Online. In: Adobe Stock. Dostupné z: <https://stock.adobe.com>. [cit. 2025-04-29].

ALEX SHOOTS BUILDINGS. *Dětský hospic Dům pro Julii*. Online. In: Archiweb. Dostupné z: <https://www.archiweb.cz/b/detsky-hospic-dum-pro-julii>. [cit. 2025-04-29].

ARRIETA, Arturo. *Edificio AN 867*. Online. In: Archdaily. Dostupné z: <https://www.archdaily.com/989837/edificio-an-867-crb-arquitectos>. [cit. 2025-04-29].

[*Wall washing*]. Online. In: Gllledus. Dostupné z: <https://gllledus.com/blogs/news/what-is-wall-washing>. [cit. 2025-04-29].

Outdoor Linear Wall Wash LED Light. Online. In: Alcon lighting. Dostupné z: <https://www.alconlighting.com/11245.html>. [cit. 2025-04-29].

[*osvetlenie stromu*]. Online. In: Pinterest. Dostupné z: <https://sk.pinterest.com/pin/179299628910837951/>. [cit. 2025-04-29].

Backyard Lighting. Online. In: Contemporist. Dostupné z: <https://www.contemporist.com/landscaping-idea-overhanging-concrete-patio-allows-for-hidden-led-lighting/>. [cit. 2025-04-29].

Stafáž. In: skalgubbar. [online]. [cit. 2025-04-29]. Dostupné z: www.skalgubbar.se

použitá literatúra

GÖCZEOVÁ, Táňa. *Domov pro seniory v Popradě*. Předdiplomová práce. Petra ŽALMANOVÁ (vedoucí práce). Brno: Vysoké učení technické v Brně, Fakulta architektury, 2024.

Z. z. o sociálních službách: Zariadenie pre seniorov, 2008. In: <https://www.slov-lex.sk/ezbierky/pravne-predpisy/SK/ZZ/2008/448/#paragraf-35>.

Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2021-2030, 2021. Online. Bratislava. Dostupné z: <https://www.employment.gov.sk/files/slovensky/rodina-socialna-pomoc/socialne-sluzby/nprss-fin.pdf>. [cit. 2025-04-29].

